

O TYM, ŻE W KAŻDEJ
LEGENDZIE ZIARNKO
PRAWDY BĘDZIE

JULIA
MIŚKOWICZ

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Świąch

dr Beata Rola

Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji:

O tym, że w każdej legendzie ziarno prawdy będzie

Cele ogólne:

poszerzenie wiedzy o legendach i historii Polski.

Cele operacyjne:

Uczeń: rozumie znaczenie pojęć: legenda oraz źródło informacji, zna wybrane legendy, pisze opowiadanie odtwórcze w imieniu bohatera, rozwija sprawność umysłową, kreatywność, potrafi pracować w grupie, doskonali umiejętność zapisywania notatki, rozbudza zainteresowanie przeszłością, rozwija poczucie przynależności do narodu i państwa, pamięta wymienione postacie historyczne, zaznacza odpowiedni wiek na osi czasu, korzysta z tablic genealogicznych, wciela się w wybraną postać historyczną, stosuje zasady ortograficzne, wymienia cechy gatunkowe legendy/podania, zna różne słowniki i ich przeznaczenie, zna zasady pisowni z ę i en.

Metody/Formy pracy:

drama, praca indywidualna, w parach i grupowa, ze słownikami.

Środki dydaktyczne:

www.polskatradycja.pl/legendy.html, tekst legendy *O Tatarach i spalonym domu*, *Wiano Świętej Kingi*, www.youtube.com/watch?v=A4JXIH3EVPY, atlas historyczny, mapa Polski, słowniki i encyklopedie, albumy historyczne, poczet królów..., kronika, tablice genealogiczne.

Opis przebiegu lekcji:

1. Uczniowie, po przeczytaniu w domu legendy *O Tatarach i spalonej ziemi* i wysłuchaniu legendy *Wiano Świętej Kingi* analizują legendy w celu odróżnienia prawdy od fikcji. Zwracają uwagę na świat przedstawiony, zapisując w tabeli elementy autentyczne (postaci, miejsca, wydarzenia), prawdopodobne i fantastyczne. Na mapie (w atlasie) odnajdują Kraków i Wieliczkę, na tablicach genealogicznych Bolesława Wstydlivego i Kingę.
2. Wskazują postaci królowy Kingi i jej męża Bolesława Wstydlivego. Nauczyciel dzieli klasę na dwie grupy. Pod kierunkiem nauczyciela, korzystając ze źródeł oraz wiadomości historycznych, ewentualnie z wykładu nauczyciela, uczniowie gromadzą informacje o czasach panowania Bolesława Wstydlivego. Robią to w formie plakatu lub folderu. Grupa pierwsza szuka w legendzie *O Tatarach i spalonym domu* informacji o życiu średniowiecznej wsi, jej mieszkańcach, a także o sytuacji Spisza podczas tych wydarzeń. Druga grupa w legendzie *Wiano Świętej Kingi* znajduje wiadomości o obyczajach dworskich.

3. Grupy prezentują swoje plakaty, wszyscy zapisują notatkę – może być w formie rysunkowej. W notatce znajduje się także oś czasu z zaznaczonymi informacjami.
4. Nauczyciel wyjaśnia, że legendy mogą stanowić do pewnego stopnia źródło wiedzy, jednak nie wszystkie zawarte w nich informacje są prawdziwe. Dodaje, że w dzisiejszych czasach źródłem informacji jest Internet czy prasa. Rozdaje uczniom wycinki z prasy (ogłoszenia, reklamy, prognozy pogody, krótkie artykuły) – po jednym na parę. Uczniowie analizują teksty, odpowiadając na pytanie, jakie informacje można w nich znaleźć.
5. Na zakończenie uczniowie wykonują zadanie – rundka bez przymusu – zapisują zdania podsumowujące. Zadanie polega na wybraniu i dokończeniu zdania (uczeń mówi „pasuję”, jeśli nie chce odpowiadać): *Dowiedziałem/Dowiedziałam się, że...*
6. Nauczyciel wraca do legend. Prosi uczniów, by opowiedzieli historię najazdu tatarskiego lub soli w Wieliczce, wcielając się w rolę św. Kingi lub trębacza z wieży mariackiej.

Komentarz metodyczny

1. Ww. scenariusz stanowi część bloku „Z legendą w historię Polski”, jest zintegrowany z treściami historycznymi.
2. Nauczyciel dyscyplinuje uczniów, podając czas pracy, udziela wskazówek.
3. Na kolejnych lekcjach uczniowie dokonują samooceny lub oceny koleżeńskiej (decyzja nauczyciela). NaCoBeZU do opowiadania odtwórczego w formie tabeli – uczniowie zaznaczają *tak/nie* przy poszczególnych wymaganiach
4. W grupach powinni znaleźć się uczniowie o zróżnicowanych zdolnościach, w tym młodsi i ze SPE. **Uczniowie ze SPE otrzymują częściowo lub całkowicie wypełnioną notatkę, nauczyciel wskazuje im konkretne fragmenty w legendzie.**
5. Kształcone kompetencje: **kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – umiejętność **czytania i pisania oraz rozumienia** informacji pisemnej, **porozumiewania się** w mowie i piśmie w różnych sytuacjach, rozróżniania i wykorzystywania różnych typów źródeł, poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji, wykorzystywania pomocy oraz formułowania i wyrażania własnych argumentów; **kompetencje cyfrowe** – krytyczne i odpowiedzialne korzystanie z technologii cyfrowych i interesowanie się nimi do celów uczenia się, pracy i udziału w społeczeństwie; **kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się** – zdolność autorefleksji, skutecznego zarządzania czasem i informacjami, konstruktywnej pracy z innymi osobami, zachowania odporności oraz zarządzania własnym uczeniem się i karierą; **kompetencje**

w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej – rozumienie sposobów kreatywnego wyrażania i wymiany pomysłów i znaczeń w różnych kulturach, za pomocą różnych rodzajów sztuki i innych form kulturalnych, oraz poszanowanie dla tego procesu.

6. **Treści interdyscyplinarne** – historyczne i regionalne.